

byly knihovního a věcného práva. O zániku žalobního práva uplynutím více než tří let od výmazu tohoto knihovního práva nemůže býti řeči, poněvadž podle §u 62 knih. zák. jest v tomto případě, kde byla žaloba podána proti přímým nabyvatelům knihovního práva, totiž proti osobám, které byly vkladem, o jehož bezúčinnost se žaluje, sprostěny břemene, posuzovati dobu, po kterou má platnost žalobní právo podle ustanovení soukromého práva o promlčení, takže platí lhůta třicetiletá (viz též § 201 III. dílčí novely k obč. zák.).

Čís. 7052.

Bylo-li usnesení, zamítající námitku nepřislušnosti, pojato do rozsudku, jímž byla žaloba zamítnuta, jest žalovaný oprávněn napadnouti usnesení o námitce nepřislušnosti a to rekuresem.

(Rozh. ze dne 11. května 1927, R II 138/27.)

O námitce místní nepřislušnosti jednal soud první stolice zároveň s věcí hlavní a pojal usnesení, jímž námitce nevyhověl, do rozsudku zamítajícího žalobu. Rekurs žalovaného do rozhodnutí prvního soudu o námitce místní nepřislušnosti rekursní soud odmítl. **D ů v o d y:** V tomto případě bylo o námitce nepřislušnosti soudu rozhodnuto současně s věcí hlavní tímž rozhodnutím, totiž napadeným rozsudkem. V takových případech může výrok o příslušnosti býti napaden toliko opravným prostředkem proti rozhodnutí ve věci hlavní dovolacím, tedy v tomto případě pouze odvoláním. Odvolání však stěžovatel — žalovaný — podati nemohl, protože žaloba byla zamítnuta a jemu tedy odvolání nepřisluší. Proto je i stížnost vyloučena (§ 471 čís. 6, 475 čís. 2 c. ř. s.).

N e j v y š š í s o u d zrušil napadené usnesení a uložil rekursnímu soudu, by nehledě k odmítacímu důvodu, jehož použil, znovu rozhodl o rekursu žalovaného.

D ů v o d y:

První soud jednal o námitce místní nepřislušnosti zároveň s věcí hlavní a pojal usnesení, jímž námitce nevyhověl, podle §u 261 první odstavec c. ř. s. do rozsudku ve věci, avšak rozsudkem tím žalobu zamítl. Takto tedy žalovaný v první stolici podlehl se svou námitkou, ale zvítězil ve věci. Tento rozsudek nabyl proti žalobkyni moci práva, protože se žalobkyně neodvolala. Za to však podal žalovaný rekurs do usnesení, jímž nebylo vyhověno jeho námitce, ale tento rekurs byl rekursním soudem jako nepřípustný odmítnut z důvodu, že podle §u 261 třetí odstavec c. ř. s. mohl by býti výrok o příslušnosti brán v odpor toliko odvoláním, že však žalovaný odvolání podati nemůže, protože ve věci zvítězil. Rekurs žalovaného do tohoto odmítacího usnesení byl odmítnut nyní zase soudem první stolice, ale byl na rekurs žalovaného připuštěn rekursním

soudem a takto byly spisy předloženy nejvyššímu soudu k rozhodnutí o rekursu žalovaného do prvního odmítacího usnesení rekursního soudu. Tento recurs jest oprávněn, třeba by se na první pohled zdálo, že odmítnutí stalo se právem, protože žalovaný nemá již zájmu na námitce místní nepřislušnosti. Rozhodnutí o námitce nepřislušnosti děje se vždy usnesením, ať bylo zvlášť vyhotoveno nebo do rozsudku pojata. Ani v tomto případě nepozbude své právní povahy jako »usnesení« a spojí se jen místně s nálezem rozsudkovým. Zákon arciť ustanovuje v §u 261 třetí odstavec c. ř. s., že, pokud výrok o příslušnosti byl pojat do rozhodnutí o věci hlavní, může býti napadán toliko opravným prostředkem, jenž jest dán proti rozhodnutí ve věci hlavní, totiž odvoláním (§§ 471 čís. 6 a 475 c. ř. s.). Doslov zákona by tedy svědčil názoru rekursního soudu. Avšak rčení zákona nutno vyložiti podle jeho smyslu a tu se již dávno ustálila praxe v názoru, že zákon má v §u 261 třetí odstavec c. ř. s. na mysli jen případ, že jest napadáno rozhodnutí prvního soudu jak ve výroku o příslušnosti, tak i ve výroku o věci hlavní a že jen v tomto případě žádá procesní hospodárnost, by byl podán jen jeden opravný prostředek a nikoli snad opravné prostředky dva, totiž recurs do usnesení a odvolání do rozsudkového nálezu; že však není nijak vyloučeno, by nebylo bráno v odpor také jen usnesení o příslušnosti a že v takovém případě jest opravným prostředkem podle všeobecného předpisu §u 514 c. ř. s. toliko recurs. (Srv. na př. nález repertoria nejvyššího soudu dříve ve Vidni čís. 193, uveřejněný pod čís. 910 sb. Nowak a jeho zevrubné odůvodnění, srv. také komentář Neumannův k §u 261 pod odst. VII. a tam citovaná četná rozhodnutí a srv. konečně i rozhodnutí čís. 2023 sb. n. s.). Při tom není důvodu rozeznávati podle toho, jak žalovaný pochopil ve věci samé. Ke stížnosti stačí, že rozhodnutí o jeho námitce bylo mu nepříznivé, jak bude ještě zevrubně vyloženo. Bylo-li usnesení o příslušnosti pojata do rozsudku, mohou nastati s hlediska žalovaného dva případy: 1. Podlehne-li žalovaný ve věci, může v odvolání napadati jak usnesení, tak nález rozsudkový. Ale může napadati také jen rozsudkový nález, čímž výrok o příslušnosti nabude moci práva, zejména dojde-li žalovaný k přesvědčení, že by s námitkou nepřislušnosti neměl úspěchu ani ve druhé stolici. Žalovaný však může napadati také jen usnesení o příslušnosti, zejména je-li přesvědčen, že by ve věci ani ve druhé stolici nezvítězil. Pak ovšem nebude moci podat odvolání, nýbrž jen recurs do usnesení. 2. Jestliže však žalovaný — jak se stalo v souzeném případě — podlehne jen se svou námitkou, zvítěziv ve věci, zdálo by se, že již nemá na tom zájmu, by napadal usnesení o příslušnosti, když mu soud — třeba soud nepřislušný — dal ve věci za pravdu a když ho zbavil žalobního nároku úplně, zamítнув žalobu a neodmítнув ji toliko pro nepřislušnost. Ale tento názor při bližším zkoumání neobstojí, jak to stěžovatel právem ve svém rekursu vytýká. Nutno uvážiti, že žalovaný, který je přesvědčen, že o jeho sporu rozhodoval soud nepřislušný, třebaže rozhodl v jeho prospěch, nikdy nemůže věděti, zdali žalobce nepodá do zamítacího rozsudku prvního soudu odvolání a zda nezvítězí ve druhé stolici, zejména, byl-li rozsudek oběma stranám doručen téhož dne, takže současně uplyne i lhůta odvo-

lací, nebo dokonce uplyne-li odvolací lhůta pro žalovaného dříve, takže se nemůže před tím přesvědčiti, zda žalobce včas odvolání podal. V takovém případě ztratil by žalovaný, kdyby dopustil, by usnesení o příslušnosti vešlo v moc práva, prostředek, který podle jeho mínění mohl by vésti v druhé stolici k odmítnutí žaloby, i kdyby byla věcně odůvodněna a nelze mu proto brániti, by nepodal rekurs do usnesení o příslušnosti a takto aspoň snažil se dosíci odmítnutí žaloby pro nepříslušnost, když by odvolání žalobcovu mohlo míti ve věci úspěch. Je s tím ovšem spojeno jakési nebezpečí, neboť, nepodal-li žalobce odvolání, takže by jinak zůstalo při zamítnutí žaloby, kdyby si žalovaný do usnesení o příslušnosti nebyl stěžoval, může se státi, že sice bude vyhověno ve druhé stolici námitce nepříslušnosti a žaloba bude odmítnuta, ale že tím žalovaný ztratí příznivý rozsudek nepříslušného soudu a že snad žaloba, podaná pak u příslušného soudu, setká se svého času s úspěchem. Avšak to jest čistě věcí žalovaného, chce-li takto postupovati, a nelze mu v tom podle zákona brániti. Bude-li jeho námitce ve vyšší stolici vyhověno, pozbude tím příznivého rozsudku první stolice, který jinak stal se proti žalobci již pravoplatným. Ježto rekurs jest přípustný, bude na rekursním soudu, by se jím obsahově obíral.

Čís. 7053.

Rozhodnutím dohlédacího úřadu ve smyslu § 5 (4) a (5) zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 329 sb. z. a n., rozumí se na Moravě rozhodnutí zemského výboru jako stolice první, nikoliv jako stolice rekursní, nevyhověvší starostovu rekursu do usnesení obecního zastupitelstva, jímž obec uznala, že jest určité položky vyloučiti z výdajových položek obecního účtu. Lhostejno, že jde o účty z doby před nabytím účinnosti zákona čís. 329/1921.

(Rozh. ze dne 11. května 1927, R II 139/27.)

Žalobě obce na Moravě proti bývalému starostovi o náhradu škody, jež prý vznikla ze správy obecního hospodářství, procesní soud první stolice vyhověl. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek i s předchozím řízením pro zmatečnost a žalobu odmítl. Důvody: Podle § 5 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 329 sb. z. a n. rozhoduje o povinnosti k náhradě škody starostou obci způsobené bezprostřední úřad dohlédací nad obcí, z jehož výroku může se jak obec, tak i ten, proti němuž návrh na náhradu škody byl vydán, odvolati. Teprve na základě pravoplatného výroku dohlédacího úřadu rozhoduje řádný soud o výši náhrady, při čemž jest vázán výrokem dohlédacího úřadu o povinnosti k náhradě škody. Nárok, o který se vede spor, jest nárokem z náhrady škody, kterou obec utrpěla vinou žalovaného jako starosty v době jeho úřadování. O povinnosti k této náhradě rozhodla obec sama ve schůzi obecního zastupitelstva dne 1. listopadu 1924 a zemský výbor moravský rozhodnutím ze dne 30. prosince 1925 po-